

ข้อกำหนดการศึกษา (Term of Reference: TOR)

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับพื้นที่ก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้

วันที่ 15 พฤษภาคม 2561

1. หลักการเหตุผล

แผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศ (Power Development Plan: PDP 2015) ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการจัดหาพลังงานไฟฟ้าในระยะยาวของประเทศ ได้กำหนดให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ดำเนินโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้า 2 โรง เพื่อสนองความต้องการใช้และเพื่อสร้างความมั่นคงของระบบไฟฟ้าในภาคใต้ ด้วยการใช้ถ่านหินนำเข้าเป็นเชื้อเพลิงและมีเทคโนโลยีทันสมัยที่สามารถตอบสนองข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลที่จังหวัดกระบี่ (กำลังการผลิตสุทธิ 800 MW)และที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา (กำลังการผลิตสุทธิ 2,000 MW)และ กฟผ. ได้ดำเนินการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมสังคม และสุขภาพ (EHIA) ของทั้ง 2 โครงการ

ในระหว่างการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินดังกล่าว ได้มีข้อโต้แย้งในสังคมวงกว้างถึงความเหมาะสมของที่ตั้งโครงการทั้งสอง ด้วยข้อกังวลถึงผลกระทบต่อสุขภาพ/คุณภาพชีวิตของชุมชนบริเวณรอบโรงไฟฟ้าสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติที่มีผลต่อความเป็นอยู่ของชุมชน ซึ่งเป็นข้อจำกัดให้ไม่สามารถดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าต่อไปได้ ประกอบกับชุมชนที่อยู่บริเวณรอบที่ก่อสร้างโครงการส่วนหนึ่ง ได้แสดงความเห็นสนับสนุนให้มีการดำเนินโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าทั้งสองอย่างต่อเนื่อง รัฐมนตรีกระทรวงพลังงานจึงได้จัดทำบันทึกข้อตกลงกับกลุ่มผู้คัดค้านและกลุ่มผู้สนับสนุน (ดังสำเนาข้อตกลงแสดงในเอกสารแนบ 1 และ 2)

เพื่อให้เกิดการดำเนินการที่มีส่วนร่วมของทั้งสองกลุ่มในการศึกษาหาพื้นที่ในภาคใต้ที่ทุกฝ่ายเห็นควรให้มีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินได้รวมทั้งข้อเปรียบเทียบความเหมาะสมของสถานที่ตั้งโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่กระบี่และเทพา จึงจำเป็นต้องพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสม Site Selection ของการพัฒนาโรงไฟฟ้าถ่านหินในพื้นที่ภาคใต้ ตลอดจนศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์(Strategic Environmental Assessment; SEA)ที่จัดทำโดยนักวิชาการผู้ชำนาญการในเรื่องดังกล่าวที่เป็นกลาง และด้วยวิธีการที่เป็นไปตามมาตรฐานสากลเพื่อนำเสนอทางเลือกและผลประเมินทางเลือกในการพัฒนาโรงไฟฟ้าในภาคใต้ต่อรัฐบาล ต่อไป

2. เป้าหมาย

- 2.1 เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ภาคใต้ว่าควรมีโรงไฟฟ้าถ่านหินหรือไม่ หากมีพื้นที่ใดบ้างที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้งโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง รวมทั้งเปรียบเทียบความเหมาะสมกับสถานที่ตั้งโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่กระบี่และเทพา
- 2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการผลิตพลังงานไฟฟ้าอื่น ๆ ที่เป็นทางเลือกในการพัฒนาพลังงานในพื้นที่ภาคใต้
- 2.3 เพื่อนำเสนอทางเลือกโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการประเมินผลกระทบของทางเลือกในการพัฒนาโรงไฟฟ้าในภาคใต้ รวมทั้งมาตรการบรรเทาผลกระทบในทุกทางเลือก
- 2.4 เพื่อนำเสนอผลการศึกษาและพื้นที่ทางเลือกให้แก่หน่วยงานของรัฐ กลุ่ม/องค์กรทางสังคม ผู้มีส่วนได้/เสีย และผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน รวบรวมข้อคิดเห็นประกอบการพิจารณาแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศ

3.ขอบเขตการศึกษา

3.1 การกำหนดขอบเขต (Scoping) ที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการ

- 1) ทบทวนและนำเสนอข้อมูลของนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้อง ข้อจำกัด นำไปสู่การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขตและการดำเนินการที่เชื่อมโยงของแผนที่จะพัฒนามากับนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การกำหนดวัตถุประสงค์ SEA สอดคล้องกับแผนและนโยบายที่เกี่ยวข้อง
- 2) ทบทวนข้อมูลพื้นฐาน ปัญหา และความกดดันด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ปัจจุบันในพื้นที่ และระบุประเด็นของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งทางบวกและลบที่สำคัญที่ครอบคลุมทั้ง 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่นำไปสู่การกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสม โดยให้ระบุรายการของประเด็นทั้งหมดที่ถูกนำมาประเมิน การอธิบายถึงการได้มาซึ่งประเด็นที่สำคัญ การเชื่อมโยงประเด็นที่สำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3) นำเสนอแนวคิดวิธีการและหลักเกณฑ์ในการพัฒนาและประเมินทางเลือก รวมทั้งมาตรการในการลดผลกระทบและการติดตามตรวจสอบและการประเมินผล
- 4) นำเสนอแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำเสนอแผนและดำเนินการการศึกษาสาธารณะ (Public Consultation) และแผนการสื่อสารในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
- 5) จัดทำเป็นรายงานการกำหนดขอบเขต (Scoping report) ที่ได้มีการปรึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจนได้เป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน

3.2 การพัฒนาและประเมินทางเลือก (Alternative development and assessment) ที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการ

- 1) พัฒนาทางเลือกการพัฒนาพลังงานในพื้นที่ภาคใต้ ทั้งในกรณีของควมมีโรงไฟฟ้าถ่านหินหรือไม่ หากมีพื้นที่ใดบ้างที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้งและการพัฒนาพลังงานในพื้นที่ภาคใต้ ในกรณีที่ไม่มีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินทั้งนี้ต้องมีการนำเสนอทางเลือกของการดำเนินการ เช่น เดิม (Business as usual alternatives)
- 2) ประเมินผลกระทบจากทางเลือกให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความเป็นไปได้ในทางเทคโนโลยีที่จะรองรับ
- 3) จัดลำดับการพึงพอใจทางเลือก

3.3 การบรรเทาผลกระทบและการตรวจสอบและการประเมินที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการจัดทำเป็นแผนการบรรเทาผลกระทบ และแผนการติดตามตรวจสอบและการประเมินผล

3.4 การมีส่วนร่วม การปรึกษาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของภาคส่วนต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเปิดเผย ทัวถึง และต่อเนื่องที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการ

- 1) วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ
- 2) ดำเนินการจัดการมีส่วนร่วม การปรึกษาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเหมาะสมทั้ง ช่วงเวลา ระยะเวลา ความครบถ้วน เพียงพอและถูกต้องของข้อมูลต่างๆ ในรูปแบบต่างๆ
- 3) ทำการสรุปและนำเสนอข้อคิดเห็น ข้อกังวลและข้อเสนอแนะในทุกขั้นตอนที่มีการดำเนินการ

3.5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4. พื้นที่เป้าหมายการศึกษา

พื้นที่ภาคใต้ 15 จังหวัดประกอบด้วย กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล สุราษฎร์ธานี และประจวบคีรีขันธ์

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 รัฐบาลสามารถกำหนดนโยบายการการพัฒนาและจัดหาพลังงานในภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของประชาชน
- 5.2 กระทรวงพลังงานสามารถปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า (PDP) สำหรับใช้เป็นกรอบการพัฒนาและการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานพลังงานในพื้นที่ภาคใต้ให้สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้เกิดความมั่นคงในการจัดหาพลังงานให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ภาคใต้

6. การดำเนินการและส่งมอบงาน

6.1 ระยะเวลาดำเนินงาน 9 เดือน (นับจากวันที่ผู้ว่าจ้างกำหนดให้เริ่มงานได้) ระยะเวลาดังกล่าวรวมถึงระยะเวลาตรวจผลงานของผู้ว่าจ้าง

6.2 การส่งมอบงาน ที่ปรึกษาต้องจัดทำรายงานการศึกษาส่งมอบให้ผู้ว่าจ้างตามเงื่อนไขและเวลาที่กำหนด

- 1) รายงานเบื้องต้น (Inception Report) กำหนดข้อเสนอในการดำเนินงานเป็นภาษาไทย จำนวน ชุด ส่งมอบภายใน 1 เดือน นับจากวันที่ลงนามในสัญญาจ้าง
- 2) รายงาน Scoping report ... ชุด ส่งมอบภายใน 3 เดือน นับจากวันที่ลงนามในสัญญาจ้าง
- 3) รายงานขั้นกลาง (Interim Report) จำนวน ... ชุด ส่งมอบภายใน 5 เดือน นับจากวันที่ลงนามในสัญญาจ้างโดยในสาระสำคัญ ประกอบด้วย
 - 3.1) ผลวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ภาคใต้ว่าควรมีโรงไฟฟ้าถ่านหินหรือไม่
 - 3.2) หากมีพื้นที่ใดบ้างที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้งโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง รวมทั้งเปรียบเทียบความเหมาะสมกับสถานที่ตั้งโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่กระบี่และเทพา
 - 3.3) ผลการวิเคราะห์ทางเลือกอื่นๆ ในการพัฒนาพลังงานในพื้นที่ภาคใต้
- 4) ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ (Draft Final Report) จำนวนชุด ส่งมอบภายใน 7 เดือนนับจากวันที่ลงนามในสัญญาจ้าง
- 5) รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) เป็นภาษาไทย พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล (CD-Rom) จำนวน ...ชุด และบทสรุปผู้บริหารเป็นภาษาไทย จำนวน .. ชุด ภายใน 9 เดือน นับแต่วันลงนามในสัญญาจ้าง

6.3 การจัดประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็นเป็นระยะ ที่ปรึกษาต้องจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องเป็นระยะ ให้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษาอย่างจริงจัง โดยผ่านการสัมมนาหรือรับฟังความเห็นแบบกลุ่มย่อย (focus group) ในแต่ละขั้นตอนของการทำรายงาน และจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นตามความเหมาะสม

7. บุคลากรหรือสถาบันการศึกษาที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ในด้านต่างๆอย่างน้อย

- 7.1 ความเชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
- 7.2 ความเชี่ยวชาญรายสาขาพัฒนา ครอบคลุมสาขา ด้านพลังงาน คมนาคม ท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม ประมง สมุทรศาสตร์และอุทกศาสตร์เกษตรกรรม อุตสาหกรรม
- 7.3 ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ครอบคลุมสาขา เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ สิ่งแวดล้อม สังคมวิทยา-มานุษยวิทยา สาธารณสุขและสุขภาพ ระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติ การขนส่งทางทะเลกฎหมายผังเมือง วิศวกรรม ภูมิศาสตร์และภูมิสนเทศ วิเคราะห์โครงการ บริหารโครงการ การสื่อสารและการรับฟังความคิดเห็น

8. กำหนดการชำระเงิน

ผู้ว่าจ้างจะจ่ายเงินค่าจ้างเป็น 5 งวด ซึ่งแต่ละงวดจะถึงกำหนดชำระเมื่อที่ปรึกษาได้ดำเนินการตามเงื่อนไขและรายละเอียดแล้วเสร็จในแต่ละขั้นตอน และต้องส่งมอบรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้ว่าจ้างเพื่อให้ความเห็นชอบ และใช้เป็นหลักฐานในการเบิกจ่ายเงิน โดยผู้ว่าจ้างชำระค่าจ้างภายใน 30 วันหลังจากที่คณะกรรมการตรวจรับให้ความเห็นชอบงานแล้ว ซึ่งจะแบ่งจ่ายเงินค่าจ้างตามงวดงานต่อไปนี้

- 8.1 งวดที่ 1 จำนวนร้อยละ 30 ของวงเงินตามสัญญาจ้าง หลังจากที่ได้ลงนามในสัญญาจ้าง
- 8.2 งวดที่ 2 จำนวนไม่เกินร้อยละ 10 ของวงเงินตามสัญญาจ้าง ภายหลังจากส่งมอบรายงานเบื้องต้น
- 8.3 งวดที่ 3 จำนวนไม่เกินร้อยละ 10 ของวงเงินตามสัญญาจ้าง ภายหลังจากส่งมอบ Scoping Report
- 8.4 งวดที่ 4 จำนวนไม่เกินร้อยละ 20 ของวงเงินตามสัญญาจ้าง ภายหลังจากส่งมอบรายงานขั้นกลาง
- 8.5 งวดที่ 5 จำนวนไม่เกินร้อยละ 30 ของวงเงินตามสัญญาจ้าง ภายหลังจากส่งมอบรายงานฉบับสมบูรณ์ และงานที่เหลือค้างต่างๆ (ถ้ามี) เสร็จเรียบร้อย